

**Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi
Thomae tomi quinque**

Priorum vigintisex Quaestionum eius Partis expositionem complectens

Suárez, Francisco

[Köln], 1617

Sectio prima. Vtrum hæc vnio in ratione vnionis sit omnium maxima.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93775](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93775)

Vnitatis ut sic
distinctionem
excludit.

Quomodo re
latus in diui
nis magis sit
idem sibi ip
si, quam ef
fentia.

Dictum Au
gustini.

cum personis, nihilominus vnitas, per quam perso-
na diuina intelligitur esse in se ipsa, vel potius idem
sibi, censetur maior, vnitas enim ex propria ratione
vnitatis excludit distinctionem, & si simplicissima
sit, excludit compositionem, qua ratione igitur vni-
tas essentia diuinæ simplicissima est; nulla potest ef-
fentia admittit distinctionem ipsarum personarum
inter se, ex hac parte vnitas vniuscuiusque personæ
ad seipsam est maior, quia nullam in ipsa persona ad-
mittit distinctionem respectu sui ipsius, & hoc mo-
do dicitur vna persona diuina magis esse in se, quam
in alia, ad quem modum dici etiam potest, vnam
quamque relationem magis esse idem sibi ipsi quam
essentia, non quia in re ipsa aliquo modo distingua-
tur ab essentia, sed quia non ita adæquatè est idem il-
li sicut sibi ipsi, ita enim est idem sibi, vt non possit
distingui ab aliquo, quod cum ipsa met identificetur,
ita vero est idem essentia: vt tamen possit realiter
distingui ab alia persona, quæ identificatur cum ef-
fentia. Deinde quoad mentem August. obseruari
potest, videri potius ipsum loqui de humanitate,
quam de homine, sic enim ait: Cum filius sit Deus &
homo, alia substantia Deus, alia substantia homo. & sub-
dit, Homo potius in Filio, quam Filius in Patre, videtur i-
gitur loqui de natura ipsa, nam si de supposito lo-
queretur, falso diceret, Alia substantia Deus, & alia sub-
stantia homo. Quod si admittatur hic sensus, adhuc
exponi posset humanitatem dici potius esse in Filio,
quam Filium in Patre, non propter maiorem, nec e-
qualem vnitatem: sed quia humanitas quodam mo-
do immediatius est in Filio, & cum illo compositum
vnum hominem: Filius autem est in Patre tantum ra-
tione naturæ, vnde ex vnione eorum inter se non
resultat aliquid vnum, sed solum ex vnione, quam
habent cum natura, & ad hoc videtur tendere ex-
emplum, quod statim subdit August. scilicet, quod
anima mea magis videtur esse vna cum anima alte-
rius, quam cum corpore meo, & tamen magis est in
corpore meo quam in anima alterius. Recte tamen
& fortasse melius exponitur August. cum D. Thom.
vt de persona huius hominis, & Filij loquatur; cum
autem dicit, Alia substantia Deus, alia substantia homo,
sensus est, quod licet idem sit Deus, & homo, alte-
rius tamen essentia sit, in quantum Deus, & alterius,
in quantum homo, sicut licet caro, & anima sint vna
persona, tamen alia substantia est anima, & alia cor-
pus, tamen quia vnus, & idem Filius, est vtriusque
substantia humanæ, & diuinæ, ideo homo dicitur
magis esse in Filio, quam Filius in Patre.

DISPUTATIO IX.

In duas Sectiones distributa.

De excellentia, & perfectione huius vnionis, quæ est
Incarnatio.

Post explicatam essentiam, seu quiddi-
tatem huius vnionis conuenienti or-
dine sequitur, vt gradum perfectionis
explicemus, quod dupliciter fieri po-
test. Primo considerando formaliter
perfectionem vnionis in ratione vnionis. Alio mo-
do considerando perfectionem huius vnionis in ge-
nere entis, vel in perfectione gratia, recte enim fieri
potest, vt vnio sit imperfecta in genere entis, quia ex
imperfectis rebus sit, & quod ex illa resultat, est im-
perfectum ens, & tamen, quod in genere vnionis sit
perfecta, quia videlicet perfecte vnit extrema, ita vt
vnum per se, ac perfecte componat, quomodo vnio,
verbi gratia, inter materiam, & formam celi in ge-
nere entis minus perfecta est, quam vnio anime rati-
onalis, & corporis, quamuis in genere vnionis perfe-
ctior sit, & idem è conuerso accidere potest, & inter-

duum etiam potest vnio vtroque modo esse perfectior,
vel minus perfecta, vt facile potest exemplis demon-
strari. Vtrumque igitur de hac vnione sigillatim, ac
breuiter inquirendum est.

SECTIO I.

Vtrum hac vnio in ratione vnionis sit omnium ma-
xima.

Loquemur in hoc dubio de vnione, quæ proxi-
me sit inter humanitatem, & substantiam Ver-
bi, nam illa cognita, & perfectione eius, facile con-
stabit, quid de vnione duarum naturarum in vna
persona dicendum sit. Durandus ergo in 3. distinct. *Durand.*
B 5. quæstione 3. negat hanc vnionem esse maximam,
putat enim vnionem materiz, & formæ, seu ani-
mæ, & corporis esse maiorem. Primo, quia maior
est vnitas essentia, quam vnitas personæ, ex materia
autem, & forma fit vna essentia, non autem ex Ver-
bo, & humanitate. Secundo, quia materia, & for-
ma ita vniuntur, vt non possint separari salua vtri-
usque consuetudine, Verbum autem, & humanitas
ita vniuntur, vt etiam si separarentur, optime possint
consistere. Tercio addi potest materiam, & for-
mam naturæ suæ coaptari per modum actus, & po-
tentia, & ideo maiorem habere proportionem, vt
intimus, ac perfectius vniri possint, quam Ver-
bum, ad humanitatem. Quarto denique ex mate-
ria, & forma, seu anima, & corpore resultat duplex
vnio, naturæ & personæ, quæ non solum extensue,
C sed etiam intensue videntur excedere, tum ex parte
vnitatis essentia propter dicta, tum ex parte vnitatis
personæ creatæ, quæ inde resultat, cum enim illa nō
componatur ex rebus distinctis, sicut persona Chri-
sti vt humana, sed tantum ex re & modo, videtur ef-
fentia magis vna, ergo omni ratione illa vnio videtur
maior.

Nihilominus dicendum est eum communi sen-
tentia, hanc vnionem esse maximam formaliter, &
in ratione vnionis, intelligendum vero est compa-
rationem fieri inter proprias vniones, seu composi-
tiones ex rebus realiter distinctis, quod inferius ex-
plicabitur. Hanc vero sententiam docuit D. Thom.
hic, & clarius in 3. d. 5. q. 1. art. 3. q. 2. quem ibi sequi-
tur Palud. q. 3. art. 3. Capreol. q. 1. conc. 3. & in illius
defensione. In eandem inclinatur Scot. d. 6. q. 1. ad ar-
gumenta, & Bonau. q. vlt. qui tamen variis vtitur di-
stinctionibus, & multum cōfundit comparisonem
in dignitate, & in vinculo vnionis, clarius id docuit
Alens 3. p. q. 7. num. 2. art. 3. & Mar. in 3. q. 2. art. 1. con-
clus. 4. clarius q. 3. artic. 2. p. 4. vbi tamen non bene
explicat D. Thom. sententiam. Citatur pro hac sen-
tentia Bernard. lib. 5. de considerat. ad Eugen. post
medium vbi solam vnitatem trium personarum in
diuina essentia dicit superare hanc vnionem, sed
Durandus illum explicat de dignitate vnionis pro-
pter perfectionem personæ, non propter perfectio-
nem vinculi & coniunctionis. Sed Bernardus aper-
te de coniunctione loquitur, ideo enim dicit vni-
tatem Trinitatis esse maiorem, non quia natura di-
uina dignior est, sed quia personæ sunt ipsa natura.
Et hanc vnionem probat esse maiorem cæteris,
non quia persona Verbi dignior est, sed quia est
maximè vna, & simplex. Citari etiam potest Leo *Leo Papi*
Pap. serm. 17. de passione Domini. Vbi tamen so-
lum habet hæc verba. In tantam vnitatem, Dei & ho-
minis natura conuenit, vt nec supplicio poterit dirimi,
nec morte desungi. His tamen verbis tacite indicat,
hanc vnionem maiorem esse vnione animæ & cor-
poris, quæ morte dissolui potuit, quo argumento
frequenter vtiuntur Theologi, & quatenus non vi-
deatur omnino vrgens, quia id fieri potuit ex omni-
potente voluntate Dei, quamuis vnio in se non esset
maxima, Et interdum fieri potest, vt vnio dissol-
ui non possit, quia forma caret contratio actiuo,
quam.

Vnio hypostatica in-
tione vni-
nis omnium
maxima.
D. Thom.
Palud.
Capreol.
Scot.

Bonau.
Alens.
Mar. fil.

quamuis vnio in se non sit maior, vt vnio caloris cum suo subiecto non est minor, quam vnio alterius accidentis, licet propter oppositionem contrarij facilius dissolatur eius vnio. Nihilominus non est contemnenda illa ratio, quia cum alijs coniuncta, potest ad excellentiam huius vnionis explicandam conferre, præsertim hoc modo explicata, quod hæc vnio, quia est superioris, & excellentioris ordinis, requirit infinitam virtutem, & influxum causæ agentis adeo perfectum, vt à nullo alio vinci, aut superari possit, & hinc sit, vt non habeat formam contrariam, aut repugnantem sibi, per quam dissolui possit, atq; adeo, vt natura sua, & non solum ex beneplacito Dei sit indissolubilis, & perpetua, quod multum refert ad perfectionem vnionis, vt sic. Potest etiam pro hac sententia citari Cyrill. lib. de Incarnat. Vnigenit. cap. 7. vbi hanc vnionem præfert vnioni animæ & corporis, quamquam non de propria ratione vnionis, sed de eminentia, & supernaturali modo eius loqui videtur. Ratio vero potest esse, quia illud compositum, quod resultat ex hac vnione, est magis vnum, quam omne aliud compositum ex rebus realiter distinctis, ergo & vnio est maxima, consequentia patet ex dictis, & antecedens declaratur, quia in primis illud est magis vnum, quam omne compositum ex substantiis, & accidente, quia illud tantum est vnum per accidens, terminus vero resultans ex hac vnione est vnus per se. Deinde hic terminus est, quid simplicius seu minus compositum, quam omne aliud compositum, substantiale ex rebus distinctis cuiusmodi est vel natura cõstans ex materia, & forma, vel totum cõstans ex partibus integralibus & de hoc posteriori non videtur posse esse dubium, quia compositio ex partibus integralibus, vel est quantitatiua, vel valde similis illi, vnde non fit sine aliquo medio vniente extrema, & quodammodo includit quandam infinitam compositionem partium, quæ tantum copulantur secundum aliquem extremum terminum, & non secundum se totas. De priori vero, scilicet natura composita ex materia, & forma, ita declaratur, primo quia tam materia, quam forma est minus simplex, quam Verbum diuinum, & actus minus perfectus, at vero actus, quo perfectior, & simplicior, eo potest perfectius, & intimius coniungi alteri extremo, & cæteris paribus maior vnitas, & simplicitas componentis confert sine dubio ad maiorem vnitatem compositi. Secundo vnitas suppositi, quæ resultat ex compositione naturæ cum substantia, ex suo genere maior est, quam vnitas, quæ resultat ex materia, & forma, cuius signum est tum quod illa vnitas, & compositio suppositi, reperitur etiam in angelis, tum etiam quod illa compositio in rebus creatis tantum est ex re, & modo intrinseco, quæ ex suo genere minor est, quam ex rebus distinctis: at vero hæc vnio pertinet ad compositionem ex natura & substantia, ergo ex hac parte etiam est maior. Quod etiam ex eo declarari potest, quia cū substantia creata tantū sit modus naturæ, diuina substantia tam intime copulatur illi naturæ, vt impediatur illum modum, & quodammodo vicem eius suppleat, vt dictum est. Et confirmari potest ex locutionibus, quæ ex hac vnione sequuntur, nam per eam factum est, vt Verbum sit homo proprie, ac substantialiter, quod in nulla alia vnione simile reperitur, illud enim, quod Auerroï tribui solet, *Ex intellectu, & intelligibili fieri maxime vnum, quia intellectus sit ipsum intelligibile*, magis per metaphoram, quam ex re ipsa & veritate dictum est: hic autem verissimè, & propriissime Verbum factum est homo per intimam humanitatis coniunctionem.

Et ex his aperte concluditur vnionem duarum naturarum in persona Verbi esse maximam omnium inter omnes vniones duarum rerum in aliquo ter-

tio. Probatur ex dictis, quia illud vnum, in quo vniuntur istæ naturæ, est in se maximè vnum, & indiuisibile, & alteri naturæ non solum vnitur: sed est vnū cum ipsa, alteri vero maxime vnitur, vt ostensum est, ergo.

Ad fundamenta Durand. facile respondetur. Ad primum nego vnitatem essentia compositæ ex materia, & forma, esse maiorem vnitate personæ formaliter, ac præcise loquendo, quod ideo addo, quia, si sumatur vnitas, vel compositio personæ, quatenus supponit, vel interdum includit compositionem naturæ, sic potest dici quodammodo minus, quia includit in se plures compositiones: sic autem non recte fit comparatio, vt per se constat, si autem præcise fiat, ostensum est compositionem personæ, vt sic esse maiorem, seu è conuerso vnitatem inde resultantem esse maiorem.

Ad secundum respondetur. In primis illud esse posse accidentarium, nam quod extrema separata non possint conseruari, potest esse ex imperfectione eorum, & mutua dependentia, non vero ex maiori vnione. Fortasse enim magis potest conseruari vna pars integralis separata ab alia, quam sine vltima dispositione sua, & tamen inde non fit maiorem vnionem intercedere inter substantiam, & dispositionem accidentalem, quam inter partes substantiales inter se, & deinde non constat, materiam, & formam posse consistere dissoluta vnione materia enim, si ab vna forma separatur, indiget alia, vt permaneat in esse & in hoc par est ratio de humanitate, nā si separatur à Verbo, indiget alia substantia, vt consisteret, forma vero separata à materia naturaliter conseruari non potest, nisi sola rationalis, cui hoc singulare est, quia est forma subsistens. Et ita etiā est singulare in Verbo diuino: vt licet sit vnū humanitati, habeat nihilominus substantiam omnino ab illa independentem, quod non refert, vt propterea vnio minus perfecta censenda sit, sicut anima rationalis non minus perfecte vnitur materiæ, quam alia formæ, quamuis separata consistere possit.

Ad tertium respondetur, inter materiam, & formam esse maiorem proportionem naturalem, quam respicit naturalis vnio; at vero humanitas habet proportionem obedientialem respectu substantiæ Verbi, quam respicit supernaturalis vnio quæ altioris ordinis est, & hoc sufficit, vt vnio possit esse maior.

Ad vltimum, partim responsum est, partim dicitur, compositionem creatam ex humanitate, & substantia propria, ex ea parte, qua extrema nō distinguuntur omnino realiter, sed tanquam res & modus, includere quandam identitatem inter extrema, & quoad hoc nō debere, nec posse comparari cum hac vnione, quia vt sic non est vnio, sed vnitas, & propterea dixi hanc comparisonem debere fieri cum vnionibus ex reb. distinctis, quatenus vero illa substantia creata est quidam modus distinctus à propria natura, sic exceditur in simplicitate, & vnitate, & in aptitudine, seu potius virtute terminandi quamcumque naturam, tam propriam, quam alienā, à substantia Verbi, quæ infinite perfecta est, tām genere substantiæ, quam in ratione actus purissimi, & ex hac parte superat hæc vnio etiam ipsam compositionem ex natura, & substantia creata, sicut vnio formæ substantialis ad materiam ex ea parte, qua substantialis est, superat vnionem modi accidentalis, verbi gratia, sessionis cum subiecto suo, quamuis in ratione realis identitatis maior possit esse vnitas inter modum, & subiectum, quam sit inter materiam & formam. Solet vero hic inquiri, cum qua naturali vnione seu compositione vnio hæc maiorem similitudinem habeat. Sed de hac re sufficiunt dicta superius disputatione præc. sect. i. in solutione obiectionis contra primum dictum.